

DIALOG
ETRE
UN DOCTOR
HAC
UR BUGUEL.

E MONTROULEZ,
e ty V. GUILMER, ru a Aiguillon,
hac e traon ru St. Malani,
(*guech. all Plaç ar pesq'et.*)

DIALOG
ETRE UN DOCTOR

HAC

UR BUGUEL.

An Doctor.

BONJOUR, Mabic; pelec'h it-hu?

Ar Buguel.

Da glasq ur Mestr e zàn un tu.

An Doctor.

Me zo Doctor, ha mar qirit

Me raï scol dec'h, mar am pedit.

Ar Buguel.

Bet oun er scol gant Doctoret,

Ha tout o c'hayàn borodet,

O clasq desqi da beb-unan
Ar pez ne ouzont qet o-unan.

An Doctor.

Petra ne oar an Doctoret?

Ar Buguel.

Meur a dra zo ne ouzont qet.

An Doctor.

Ha te a oar mui egueto?

Ar Buguel.

Mar qirit, ni a zisputo.

An Doctor.

Te da zisput ouz un Doctor!

Ar Buguel.

Ho respont a rin gant enor;

Ha na oufac'h goulen netra

Na roïn rezon dêc'h anezâ.

An Doctor.

Piou en deus crouet ar bed-màn?

Ar Buguel.

Nep a rër Doue anezàn.

An Doctor.

Ha te oar petra eo Doue?

Ar Buguel.

Allas! ne oun quet, na c'honi ive:
 Dre ar feiz deomp oll eo desquet
 Qement a zo en deus crouet,
 Var guement zo eo souveren,
 Da guement zo e courc'hemen;
 An n'ep ne zentont qet ountâ
 Ne vanq james d'o funissa.
 Ouspen, ez eo universel,
 E c'hel tout, ez eo eternal;
 Mes ne oufe den expliqa
 Na renta rêzon anezâ.

O altitudo! na ellomp qen:
 Adoromp èn hep e gompren.

An Doctor.

Petra dle an oll da Zoue?

Ar Buguel.

E zervicha corf hac ene.

An Doctor.

Peur na penos er servicher?

Ar Buguel.

Fa ra pcb-unan e zever.

An Doctor.

Petra eo dever peb-unan?

Ar Buguel.

Dever an oll guitibunan.

An Doctor.

Petra eo dever an Doctoret?

Ar Buguel.

Pratiqa ar mad o deus desqet,

Ræc inutil ha coll amzer

Eo disqi ar mad hep e ober.

An Doctor.

Petra eo dever ur Buguel?

ar Buguel.

Disqi beza un den santel.

an Doctor.

Peur en em goll ur c'hrouadur?

ar Buguel.

Pa ro d'e dad displijadur.

an Doctor.

Petra ra dezan mont da goll?

ar Buguel.

Beza re lezet en e roll.

an Doctor.

Pelec'h e tesqer follentez?

ar Buguel.

O henti goal compagnunez.

an Doctor.

Piou so dangerus o henti?

ar Buguel.

Nep so sujet da sotoni.

Dibaot buguel a hent tud sot,

Eus o sotoni na zesq lot.

an Doctor.

Piou a respont eus anezo?

ar Buguel.

Nep a so tad ha mam dezo.

an Doctor.

Petra eo dever tad ha mam?

ar Buguel.

Miret o bugale divlam.

an Doctor.

Penos ec'h ellont-y e ober?

ar Buguel.

Oc'h o suja da chom er guer:

Mar o lezont re da vale,
E teuint libertin hep dale.

an Doctor.

Peur e tleer o instrui?

ar Buguel.

Dious o speret, dre ma tui.

an Doctor.

Peur e tleer o c'horiya?

ar Buguel.

Pa zint bian, eas da blega,
Facilloc'h eo plega planten
Eguet na deo plega guezzen.

an Doctor.

Peur e tleer o dimezi?

ar Buguel.

Pa o deus oat ha fantasi.
Guell eo abret dimezi merc'h
Eguet na deo caout qeuz varlerc'h.

an Doctor.

'An tad, ar vam hac int a dle
Ober stad ens o bugale?

ar Buguel.

Tad a ra stad eus e vabic

En desq da veza mab prodig;

Ha mam a ra stad ous he merc'h

Peur-liessa a varlerc'h.

an Doctor.

An tad, ar vam, hac int a dle

Rei o zraou oll d'o bugale?

ar Buguel.

Sotoni bras ve da un den

Discrègui eus tout e voyen,

Ha rancout goulen goude-se

E ezomou ous bugale :

Seantoc'h eo goulen oc'h tad

Evit d'an tad goulen dious mab.

Guelet hon eus meur a exempl

Etouez tud cre ha tud sempl,

Ar vugale o caç ractal

Ho zad, ho mam d'an hospital.

an Doctor.

Pe etre piou en tieguez

Ne vez nemeur a garantez ?

N'en deus ser pant dangerussoc'h,
 Leon na dragon terruploc'h
 Eguet ur vreg so e coler;
 Ous e c'hanna so mil danger.

an Doctor.

Pelec'h e caffet-hu ur vreg vat?

ar Buguel.

D'an ên e ranqer mont d'e c'herc'hat.

an Doctor.

Nac ar plac'het, va buguel qes,
 Ha te c'heus oute carantez?

ar Buguel.

Va zad en deus va c'helennet
 Ne dostain james ous plac'het,
 Rac tromplus int cals aneze,
 Ha collet ar bed-mâ gante.
 O min a so douç eguis mel
 Hac a zeboch menr a vuguel;
 Mes ne vezet qet pell ganto
 Eguis ar vestl na dint c'huero.

an Doctor.

Petra a ra da gals a dut

Divar o fen caout mil disput?

ar Buguel.

Petra ma zeo an dut-se sot,
Eùs a vil malheur elasq o lot.

an Doctor.

Ha te ene plac'h fur ebet?

ar Buguel.

Na mens qet cals anavezet :
Ar plac'het fur, var a glevàn,
Ne dint qet commun er vro-màn.

an Doctor.

Pe da lec'h eta int-hi ét?

ar Buguel.

Elec'h n'en deus qet a voaset :
Biscoas plac'h fur fur na voe pell
O henti goas na ne voe vell.

an Doctor.

Ha na dleer qet en em henti
Evit caout lec'h da zimisi?

ar Buguel.

Dimisi a so permetet,
Mes sotonl eo quemeret

Ur plac'h e deus meur a c'halant
 Hac eus an oll a so contant :
 Guell eo guênen caout ur mignon,
 Eguet ur plac'h en donézon.

an Doctor.

Ha te c'heus cals a vignonet?

ar Buguel.

Ne ansavan mignon ebet.
 Ar vignonet eus ar bed-màn
 So inconstant, var a glévàn :
 Dibaot a zen a ve tromplet
 O re fiziout er vignonet.

an Doctor.

Pegueit e pad ar vignonach?

ar Buguel.

Bete'n ezom, pas davantach.
 Nep en deus arc'hant hac a ro
 A gueff vignonet e peb bro;
 Mar deu ezom dezàn goude,
 E vignonet en dizene.

an Doctor.

Petra ra nep a brest arc'hant

Da ur mignon hep caout goarant ?

ar Buguel.

C'hoant coll en deus hervez fêçon

Hac e arc'hant hac e vignon :

Qenderv gompes out pa bresti,

Ha den ingrat pa c'houlenni.

an Doctor.

Na nep a ra un donêzon,

Petra sonch-en en e galon ?

ar Buguel.

Sonjal a ra en devezo

Daou c'hement mui eguet na ro :

Panvet se, certenamant,

Nebeut a zen a ra present.

an Doctor.

Hac èn a so den e nep canton

N'en deus adversour ha mignon ?

ar Buguel.

Bibaot a zen a so er bed-mâ

N'en deus er c'har hac er c'hassâ.

an Doctor.

Pe dious piou e renquer tremen ?

ar Buguel.

Dioc'h ar bed-oll, mar be moyen,
Rac ne deus den na ell ober
Ha drouc ha mat gant an amzer.

an Doctor.

Pelec'h e sao dissantion?

ar Buguel.

Elec'h ma vanq soumission;
An dut superb a sav ato
Un disput bennac etrezo.

an Doctor.

Na pe ous piou ne renquer qet
Caout james disput ebet?

ar Buguel.

Ne dleer caout gant hini,
Ma na ellet qet trec'hi.
Mare'h a resist oc'h ar c'hentrou
A ra gaou bras ous e gostou;
Ha sot eo den da resista
Ous nep so creoc'h egueta.

an Doctor.

Penaos e fach ar vignonet,

Na peur e vezont accordet ?

ar Buguel.

Divar ar guin peur liessa
E custumont en em'facha,
Ha d'o accordi goude-se
E renquer caout guin adare.

an Doctor.

Ha te oar ive eva guin ?

ar Buguel.

Re yaouanqic e c'hoas va min ;
Gant an Doctoret el lèzàn,
A rañ guell uzach anezàn.

an Doctor.

Nep zo pedet da ur banqet,
Ha ne qet sot ma n'en da qet ?

ar Buguel.

Furoc'h e ealz mar chom er guer
Ma na oar eva dre voder.

an Doctor.

Petra ra an ini ev re ?

ar Buguel.

Disqi d'ar bed-oll e zoare.

Pa vez secret, mar bez mezo,
 Qement a oar a lavar, o,
 Ha calz c'hoas aviziou ouспен,
 Pa zao e vanne en e benn.
 Ar paoura tout, evet dezàn,
 A zo pinvidic, emezàn;
 Ha gouscoude en deveus poan
 O clasq caout yot silet da goan.

an Doctor.

Piou a ra dan dud guella cher?

ar Buguel.

Nep en deus joa oc'h e ober.
 Digant ur mignon eo guell caout dour
 Evit guin' digant un traitour.

an Doctor.

Mar ez pe arc'hant, te effe guin
 Evit beza yaouanc da vin;
 Mes n'elles efa nemet dour,
 Abalamour ma zout paour.

ar Buguel.

Me ne meus nac arc'hant nac aour
 Ha gouscoude ne doun qet paour;

Pinvidic onn couls a nicun,
 Pa zon contant eus va fortun,
 Ha clévet a meus e peb lec'h,
 Eo guell dour ha bara sec'h
 Eguet caout arc'hant leis an ty,
 Ma ne contant nep en deus-hy.

an Doctor.

Piou a zezir ha nen deus qet?

ar Buguel.

Nep a frip ha ne c'hounit qet.
 Dibaot eo guelet ur prodig
 O chom pell amzer pinvidic;
 Dibaot ivez ur feneant
 A zestum calz eus a arc'hant.

an Doctor.

Piou zo beo hac en deffe naon?

ar Buguel.

Nep a chom re bell var e scaon.

an Doctor.

Piou ne verit qet a sicour?

ar Buguel.

Nep a so cre ma na labour.

an Doctor.

Petra é avantach ar re baour
Var nep en deus arc'hant hac aour ?

ar Buguel.

Un avantach a so caër ;
N'o deus qet aon rac al laër ;
Rac ne veler qet al laëron
O vont nemeur en o c'hanton.

an Doctor.

Pelec'h eta e vezont hi ?

ar Buguel.

Eleac'h ma santont eus ganty.

an Doctor.

Pion so custum da laërez ?

ar Buguel.

Nep en deus aon rac paourentez.

an Doctor.

Ha cresqi a ra ar voyen
O gemeret madon an estren ?

ar Buguel.

James den ne binvidica
Oc'h ober gaou ous e nessa :

Ar madou drouc acquisitet
Na prosperont gant den ebet.

an Doctor.

Nac ar madou destumet pront?

ar Buguel.

Dissilla prest a gustumont.

an Doctor.

Hac al laëron a ell miret
N'o deffe qet a boan speret?

ar Buguel.

Natur al laër eo beza lent
Caout aon ha spont, pa za en hent
E sonch dezàn ez eus bepret
Ur re bennac oc'h e redec.

an Doctor.

Pet seurt laëron so er bed-mâ?

ar Buguel.

Difficil ve o nivera;
Rac ma ve an oll examinet,
Nebeut a zen just a gaffet,
Hac ar pes am eston muya
Hac a ra poan din da sonja,

Eo ma renter e pep canton
 Encrion d'ar brassa laëron,
 Hac un nombr bras a re dïster
 Dirac an oil a bunisser.

an Doctor.

Piou a gar enor er bed-mâ?

ar Buguel.

An oll a so contant anezâ.

an Doctor.

Piou a ra enor d'e nessa?

ar Buguel.

Nep en deus carantez outâ.

Renta enor hep carantez

So trahison pe traitourez.

an Doctor.

Peur e chench an dud faltazi?

ar Buguel.

Pa gresq ar madou en o zy.

Dibaot hini, mar deus nicun,

Na chench humor pa chench fortun.

Ar fortun vras, an enoriou,

Eus a sent a ra diaoulou.

an Doctor.

Nac a re a glasq enoriou,
O publia o vertuziou?

ar Buguel.

Dibaot ar yar na goll e vi
O cana re goude dezvi,
Ha dibaot den en em bompat
Na goll e boan oc'h ober vat.

an Doctor.

Ha te c'heus joa eus an enor?

ar Buguel.

Ne glasqan qet a zizenor.

an Doctor.

Pe an enor pe ar madou
Eo ar guella eus a zaou?

ar Buguel.

Guell eo brut mad da bep-hini
Eguet caout madou leis an ty.

an Doctor.

Hac ar bed-oll a glasq enor?

ar Buguel.

Coulz an azen hac an doctor,

Dibaot an den, mar deus nicun,
A so contant eus e fortun.

an Doctor.

Petra a gredes-te eus an dud
A so custum da gaout goal vrud?

ar Buguel.

Dibaot chiminal a voguet
Anez na ve tan en oalet :
Dibaot en deus goal renom
Na de clouar ma na de tom.

an Doctor.

Pe oc'h tra e c'heus-te joa?

ar Buguel.

Ous un dra vat pa er c'havàn.

an Doctor.

Petra ar mat a blich dide?

ar Buguel.

Beza bepret e graç Doue.

an Doctor.

Ha te a c'heus c'hoarzet biscoas?

ar Buguel.

Ne gredàn qet em be c'hoas.

Clévet e meus o re c'hoarzin.
 Na zestumer nemet chagrin :
 Goude c'hoarzin e teu gouela,
 Goude c'hoari, huanada.

an Doctor.

Perac ma remerqer e peb den
 Bremá trist hac ember laouen ?

ar Buguel.

Allas ! dre ar c'henta pec'het,
 D'an inconstanç omp oll sujet :
 Ha ne ell den moralamant
 Beza parfetamant contant
 Qen a allo evit biqen
 Possedi ar mat souveren ;
 Rac bepret an adversite
 So harp oc'h ar brospérité.

an Doctor.

Ha te oar ive petra ra
 Ma zeus cals contant er bed-má,
 Ha cals all pere ne dint qet,
 Carguet a chagrin o speret ?

ar Buguel.

Ar stad emeus ar c'houstonianç
 Purvuia a ra an differanç;
 Rac nep a vev e guir gristen
 So patiant en e anqen;
 Evel Job int contant bepret,
 Er c'hlénvet couls hac er yec'het;
 Bepret o deves resignanç
 D'ar gundu eus ar Brovidanç;
 Mes, er c'hontrol, an dut mechant
 A souffr ato diesamant.

an Doctor.

Perac eta na chenchont hy?

ar Buguel.

Difficil bras eo distrei :
 Cos guezen so droug da blega,
 Qant e torre eguet heüna.
 Un den yaouanq da fall pa za,
 Ne vella qet evit cosa,
 Pe mar chench un draïc bennac,
 Ne chencho qet a galon vat.

Ur c'hos louarn hac èn dare
 Guelet ur yar c'hoas a gare :
 An nep na chench a vir galon
 A gar ar goal occasion.

an Doctor.

Me vel erfat, buguel yaouanq,
 Ne zeffot qet dit a sqiant ;
 Mes lavar din pe seurt micher
 A guemeri gant an amzer ?

ar Buguel.

C'hui so Doctor ha den savant
 Livirit din ho santimant.

an Doctor.

Me false din, pa zout abil,
 Rei dit un etat difficil.

ar buguel.

Difficulte a zo partout ;
 Roit din unan dioc'h va gallout.

an Doctor.

Me vel erfat na gueres qet
 Nac ar groagnez, nac ar merc'het ;
 Ma o c'hares, e raes fortun

O timisi couls a nicun ;
 Mes pa ne zint dioc'h da zivis,
 Ret e dit beza den a ilis ;
 Ha ma qeres , en ur redecc,
 Me tesgo da veza bêlec.

ar buguel.

Eus a guemen-se noun qet dign ,
 Ha ne garan qet eva guin.

an Doctor.

Petra vezi-de-ta , manac'h ?

ar buguel.

Aon bras emeus n'am be re veac'h.
 Ar froc a so dies da zouguen,
 Ha me gred ez eus meur a zen,
 Ma c'hallent o sench oc'h rochedou,
 A raë franqis er c'houenchou.

an Doctor.

Me vel erfat diouc'h da humeur
 Na vezi qet na tad na breur ;
 Mes mar qeres , da viana ,
 Avocat e c'hilli beza.

ar buguel.

Ma ven avocat e ranqen
 Souten ar gaou hac e zifen,
 Ha rei cusul da bep-bini
 Dious e humor ha faltasi,
 Pe autramant em dismeganc
 Chom hep pledi en audianç.

an Doctor.

Petra vizi-te ta, soudart?

ar buguel.

Ne donn qet custum dious an art.
 Ar soudardet tout peurvuia
 A zesq laeres, a zesq pilla;
 Hounes a so un etat fall,
 Ret e clasq din ur vicher-all.

an Doctor.

Pa na blich etat er bed dit,
 Ret e din da gaç da hermit.

ar buguel.

Roit eta din hermitach,
 Ne c'houlennan qet davantach;
 Rac evit chom etoues an dut,

Emeus aon bras n'am be goal vrut.

an Doctor.

Pe seurt goal vrut a pezo de
Mar bevez mad hervez Doue?

ar buguel.

Ar bed oll a so decriet,
Ha no deffe qet faziet;
Ar velêyen couls a re-all
A so sujet d'an teodou fall;
Ar venac'h paour, er c'houenchou,
Nin qet exant dious teodadou;
Ar priedou, ha tad ha mam
A so bepret dindan o blam;
Ar groages qes hac ar merc'het
A so ganto disenoret,
Mestr ha mæstres o tempesti,
Servicher o feneanti,
Tud a justic o ruina,
Ar varc'hadourien o trompla,
An dut gentil o vouel-dreti,
Ar baysantet o vurmuri;
N'en deus itron na demesel

A ve exant dioc'h o zravel;
 Ar bed-oll so tud fall dezo,
 Ne chomin qet gante er vro.

an Doctor.

Pa c'heus aon rac an teodou fall,
 Me rei dit un avis-all :
 Studi caër ha bez un doctor,
 Den ne doucho ous da enor.

ar buguel.

An doctoret couls ha re-all
 A so sujet d'an teodou fall;
 Enoret ve o c'halite,
 Pa ne vet o superbite,
 Hennes eo viç an dut savant
 Caout vanite eus e sqiant.

an Doctor.

Va buguelic, fouetet e viot,
 Rac re liger oc'h a deot.

ar buguel.

Mar bezàn fouetet, me so sur
 Nep am foueto na vo qet fur;
 Perac fouetta ur buguel qes

Rac ma lavar ar virionez ?

an Doctor.

Ar virionez a so cassaüs.

ar buguel.

Ia da nep a so cablus.

Ret eo lezel nep en deus gal

D'en em gravat ha da c'hrognal.

Nep a gundu goal vuez

A vezo flêmet alies.

Parlant a rit ons fouetta ;

Fouettit oc'h azen da guenta,

Ha miret o sqiant ganeoc'h ;

Me gavo guell Mestr eguedoc'h.

FIN.

